ECREG STUDIES
Vol. 13, No. 3, 2020
www.ers.edu.pl
PDF OPEN ACCESS
eISSN 2451-182X

sciendo

ECONOMIC AND REGIONAL STUDIES
STUDIA EKONOMICZNE I REGIONALNE

ISSN 2083-3725 Volume 13, No. 3, 2020

LABOUR MIGRATION OF POLES

MIGRACJE ZAROBKOWE POLAKÓW

Grzegorz Czapski[1(A,B,C,D,E,F)]

[1] Kazimierz Pułaski University of Technology and Humanities in Radom, Poland
Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu, Polska

Authors' contribution/
Wkład autorów:
A. Study design/
Zaplanowanie badań
B. Data collection/
Zebranie danych
C. Statistical analysis/
Analiza statystyczna
D. Data interpretation/
Interpretacja danych/
E. Manuscript preparation/
Przygotowanie tekstu
F. Literature search/
Opracowanie
piśmiennictwa
G. Funds collection/
Pozyskanie funduszy

Czapski, G. (2020). Labour migration of Poles/ Migracje zarobkowe Polaków. *Economic and Regional Studies, 13*(3), p. 355-362. https://doi.org/10.2478/ers-2020-0026

ORIGINAL ARTICLE

JEL code: F22

Submitted:
July 2020

Accepted:
July 2020

Tables: 4
Figures: 0
References: 15

Summary

Subject and purpose of work: The contemporary labour market in Poland is characterised by a large scale of migration of people, caused by the desire to find a good job. This situation is facilitated by the possibility of free movement within the European Union. The purpose of this study is to present the concept of migration, its types, causes and effects. Statistics related to the labour migration of Poles are also presented. The subject of the study is the migration activity of Poles abroad. The obtained data are presented using the descriptive method and graphical methods.
Materials and methods: National literature and statistical data were used during the work on the research problem.
Results: Statistics showing the scale of the migration phenomenon in Poland are presented. The research period covered the years 2013-2018.
Conclusions: Over the period under consideration, the number of Poles travelling abroad for work purposes decreased. This may be due to the decreasing number of unemployed people and the lower unemployment rate in Poland. At the same time, an increasing number of job offers in the national labour market can be observed.

Keywords: unemployment, immigration, migration, work, travel

ORYGINALNY ARTYKUŁ NAUKOWY

Klasyfikacja JEL: F22

Zgłoszony:
lipiec 2020

Zaakceptowany:
lipiec 2020

Tabele: 4
Rysunki: 0
Literatura: 15

Streszczenie

Przedmiot i cel pracy: Współczesny rynek pracy w Polsce charakteryzuje się dużą skalą migracji ludzi, spowodowanej pragnieniem znalezienia dobrej pracy. Sytuacji tej sprzyja możliwość swobodnego przemieszczenia się po obszarze Unii Europejskiej. Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie pojęcia migracji, jej rodzajów oraz przyczyn i skutków. Zaprezentowano również statystyki związane z migracją zarobkową Polaków. Przedmiotem badań jest aktywność migracyjna Polaków za granicą. Uzyskane dane zaprezentowano za pomocą metody opisowej i metod graficznych.
Materiały i metody: Podczas pracy nad problemem badawczym wykorzystano krajową literaturę oraz dane statystyczne.
Wyniki: Przytoczone zostały dane statystyczne obrazujące skalę zjawiska migracji w Polsce. Okres badań objął lata 2013-2018.
Wnioski: Na przestrzeni badanego okresu spadła liczba wyjazdów Polaków w celach zarobkowych za granicę. Może to być spowodowane zmniejszającą się liczbą osób bezrobotnych oraz niższą stopą bezrobocia w Polsce. Jednocześnie zauważyć można coraz większą liczbę ofert pracy na krajowym rynku pracy.

Słowa kluczowe: bezrobocie, imigracja, migracja, praca, wyjazdy

Address for correspondence/ Adres korespondencyjny: *mgr Grzegorz Czapski, Wydział Ekonomii i Finansów, Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu, Polska; email: czapskigrzesiek@gmail.com*

Journal indexed in/ Czasopismo indeksowane w: AgEcon Search; AGRO; Arianta; Baidu Scholar; BazEkon; Cabell's Whitelist; CNKI Scholar; CNPIEC – cnpLINKer; EBSCO-CEEAS; EBSCO Discovery Service; EuroPub; Google Scholar; Index Copernicus ICV 2017-2019: 100,00; J-Gate; KESLI-NDSL; MyScienceWork; Naver Academic; Naviga (Softweco); POL-index; Polish Ministry of Science and Higher Education 2015-2018: 9 points; Primo Central; QOAM; ReadCube; Semantic Scholar; Summon (ProQuest); TDNet; WanFang Data; WorldCat. **Copyright:** © Pope John Paul II State School of Higher Education in Biała Podlaska, Grzegorz Czapski. All articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0) License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/), allowing third parties to copy and redistribute the material in any medium or format and to remix, transform, and build upon the material, provided the original work is properly cited and states its license.

Introduction

Poland's accession to the European Union has significantly facilitated international migration in connection with the free movement of people. At the beginning of our country's membership in the EU, labour markets were opened up in the following countries: Sweden, Ireland and the United Kingdom. On 1 May 2006, the borders were also opened by Finland, Greece, Spain, Portugal and, since 1 July 2006, by Italy and the Netherlands (1 May 2007). Other Member States also systematically facilitated access to the labour market for people from the newly admitted countries. By the decision of the Council of the European Union, on 21 December 2007, the Republic of Poland entered into the Schengen Agreement. Since 30 March 2008, Poles could cross the borders without personal checks at internal borders. The total openness of borders makes it possible to travel to different countries of the Community not only for tourist, but also for work purposes, often for a longer period of time. In connection with the free movement of people and the possibility of working outside Poland, an increasing phenomenon of Poles travelling for work purposes could be observed.

The phenomenon of labour migration is currently the subject of analyses, research and discussions among others of economists, psychologists, sociologists, demographers, geographers, political scientists, anthropologists, psychologists and lawyers. The aim of this paper is to present the labour migration of Poles. The paper shows the factors, causes, effects and scale of migration among Polish citizens.

The concept of labour migration

The term migration comes from the Latin word "migratio", which means moving out, moving from one place to another. In Latin, the expression "migrare humanum est" is also used, which means that migration, i.e. spatial movements, is a human thing that is a characteristic of man. People have moved from place to place for centuries - nowadays it would be called mobility (Rajkiewicz, 2008).

According to M. Okólski and A. Fihel, migration is the wandering or mechanical (physical) movements of people, it is an element and at the same time a basic form of spatial mobility. It means territorial movements connected with a change of place of residence. Most often three months are considered the minimum period of migration (Okólski, Fihel 2012).

According to the PWN Polish dictionary, migration is "a mass movement of people, usually in search of better living conditions" (https://sjp.pwn.pl/szukaj/migracja.html access date 14/05/2020).

According to the Central Statistical Office, international migration of the population is "population movements related to the change of the country of residence". Regulation (EC) No 862/2007 of the European Parliament and of the Council of 11 July 2007 in force in the European Union contains

Wstęp

Wejście Polski do Unii Europejskiej w znaczący sposób ułatwiło zagraniczne migracje w związku ze swobodnym przepływem osób. Na początku członkostwa naszego państwa w UE otworzono rynki pracy w następujących krajach: Szwecji, Irlandii, Wielkiej Brytanii. 1 maja 2006 roku swoje granice otworzyły również: Finlandia, Grecja, Hiszpania, Portugalia oraz od 1 lipca 2006 roku - Włochy i Holandia (1 maja 2007 roku). Także pozostałe kraje członkowskie systematycznie wprowadzały ułatwienia w dostępie do rynku pracy dla osób z krajów nowo przyjętych. Decyzją Rady Unii Europejskiej z dniem 21 grudnia 2007 roku Rzeczpospolita Polska weszła do układu z Schengen. Od 30 marca 2008 roku Polacy bez kontroli osobowych na granicach wewnętrznych mogli przekraczać granice. Całkowita otwartość granic umożliwia wyjazdy do różnych państw Wspólnoty nie tylko w celach turystycznych, ale też zarobkowych, często też na dłuższy okres czasu. W związku ze swobodnym przemieszczaniem się osób oraz możliwością pracy poza granicami Polski, można było zaobserwować nasilające się zjawisko wyjazdów Polaków w celach zarobkowych.

Zjawisko migracji zarobkowej jest aktualnie tematem analiz, badań i dyskusji między innymi ekonomistów, psychologów, socjologów, demografów, geografów, politologów, antropologów, psychologów, prawników. Celem niniejszego artykułu jest zaprezentowanie migracji zarobkowej Polaków. Artykuł ukazuje czynniki, przyczyny, skutki migracji oraz jej skale wśród obywateli Polski.

Pojęcie migracji zarobkowej

Termin migracja pochodzi z języka łacińskiego od słowa ,,migratio", co oznacza wyprowadzenie się, przeniesienie się z jednego miejsca do drugiego. W języku łacińskim stosuje się też formułę ,,migrare humanum est", co oznacza, że migracje, czyli przemieszczania przestrzenne, są rzeczą ludzką, stanowiącą właściwość człowieka. Ludzie od wieków przenosili się z miejsca na miejsce - obecnie nazwalibyśmy to mobilnością (Rajkiewicz, 2008).

Według M. Okólskiego i A. Fihel migracje to wędrówki bądź ruchy mechaniczne (fizyczne) ludzi, to element i zarazem podstawowa forma mobilności przestrzennej. Oznaczają one przemieszczanie terytorialne związane ze zmianą miejsca zamieszkania. Najczęściej za minimalny okres migracji uznaje się trzy miesiące (Okólski, Fihel 2012).

Zgodnie ze słownikiem języka polskiego PWN migracja to „masowe przemieszczanie się ludności, zwykle w poszukiwaniu lepszych warunków życia" (https://sjp.pwn.pl/szukaj/migracja.html data dostępu 14.05.2020 r.).

Według Głównego Urzędu Statystycznego, migracje zagraniczne ludności to ,,przemieszczenia ludności związane ze zmianą kraju zamieszkania". Obowiązujące w Unii Europejskiej rozporządzenie (WE) nr 862/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia

a definition of migration taking into account the intended period of residence in another country of at least 12 months. According to this definition:

- immigration is the arrival in a country of a person previously resident in another country with the intention of staying there for at least 12 months,
- emigration is when a resident leaves the country with the intention of staying abroad for at least 12 months.

A resident of a country is a person who is staying or intends to stay in the country for at least 12 months. Such migration (involving a change of the country of residence for 12 months or more, including permanent residence) is referred to as long-term international migration (Bielak, 2019).

Due to the planned duration of stay in a new place outside the country, the types of migration are as follows:

- short-term migration – for temporary stay of 3 to 12 months,
- long-term migration – for permanent residence and temporary stay of at least 12 months (Kostrzewa, Stpiczyński, 2018).

Factors, causes and effects of migration

Travelling abroad can be caused by various factors: economic, individual, social or political. There are mainly push factors and pull factors for the workforce, which are primarily wage levels and the possibility of finding a job quickly and easily. Push factors essentially include the financial situation of the migrant and their family. Pull factors and factors that determine the decision to leave for work purposes mainly include high wages, good working conditions and the desire to increase the standard of living (Szaban, 2016). In practice, it has been observed that the population migrates most often from countries with low wages and high difficulties in finding a job to countries with high wage levels and low difficulties in finding a job (Kwiatkowski, 2010).

Currently, the main causes of migration in Poland include:

- lack of jobs in the local and national labour markets,
- low wages,
- willingness to study outside Poland,
- poor housing and living conditions,
- poverty.

Labour migration can have different effects. They may have their social and economic consequences. One of them is the impact on the labour market. People most often leave countries with high unemployment rates, thus reducing unemployment in the country from which they leave. Positive effects also include the transfer of part of the income earned abroad to the home country, improved living conditions of the population, and the possibility of gaining valuable experience (Kozak, 2010).

The negative effects of migration include the phenomenon of "brain drain", i.e. leaving our

11 lipca 2007 r. zawiera definicję migracji uwzględniającą zamierzony okres zamieszkiwania w innym kraju wynoszący, co najmniej 12 miesięcy. W rozumieniu tej definicji:

- imigracja to przybycie do kraju osoby będącej uprzednio rezydentem innego kraju z zamiarem przebywania w nim przez co najmniej 12 miesięcy,
- emigracja to opuszczenie kraju przez jego rezydenta z zamiarem przebywania za granicą przez co najmniej 12 miesięcy.

Rezydentem kraju jest osoba, która przebywa lub zamierza przebywać w danym kraju, przez co najmniej 12 miesięcy. Tego typu migracje (związane ze zmianą kraju zamieszkania na okres 12 miesięcy i więcej, w tym na pobyt stały) określa się mianem zagranicznych migracji długookresowych" (Bielak, 2019).

Ze względu na planowany czas przebywania w nowym miejscu poza granicami kraju, wyróżnia się:

- migracje krótkookresowe – na pobyt czasowy na okres od 3 do 12 miesięcy,
- migracje długookresowe – na pobyt stały i czasowy trwający co najmniej 12 miesięcy (Kostrzewa, Stpiczyński, 2018).

Czynniki, przyczyny i skutki migracji

Wyjazdy za granicą mogą być spowodowane różnymi czynnikami: ekonomicznymi, indywidualnymi, społecznymi czy też politycznymi. Wyróżnia się przede wszystkim czynniki ,,wypychające (push factors)" i ,,przyciągające (pull factors)" siłę roboczą, którymi przede wszystkim jest poziom płac oraz możliwość szybkiego i łatwego znalezienia pracy. Do czynników wypychających, zalicza się głównie sytuację materialną osoby wyjeżdżającej i jej rodziny. Do czynników przyciągających i decydujących o wyjeździe w celach zarobkowych zalicza się głównie wysokie zarobki, dobre warunki pracy oraz chęć podwyższenia stopy życiowej (Szaban, 2016). W praktyce obserwuje się, że ludność migruje najczęściej z krajów o niskich wynagrodzeniach i dużym problemie znalezienia pracy do krajów o wysokim poziomie zarobków i małych trudnościach ze znalezieniem pracy (Kwiatkowski, 2010).

Obecnie do głównych przyczyn migracji w Polsce zalicza się:

- brak miejsc pracy na lokalnym i krajowym rynku pracy,
- niskie wynagrodzenia,
- chęć kształcenia się poza granicami Polski,
- słabe warunki mieszkaniowe i życia,
- ubóstwo.

Migracje zarobkowe mogą powodować różne skutki. Mogą one mieć swoje konsekwencje społeczne i ekonomiczne. Jedną z nich jest oddziaływanie na rynek pracy. Osoby wyjeżdżają najczęściej z krajów o wysokim odsetku osób bezrobotnych, powodując tym samym zmniejszenie rozmiarów bezrobocia w kraju, z którego wyjeżdżają. Do pozytywnych skutków zaliczamy również transfery do rodzinnego kraju części dochodów osiągniętych za granicą, po-

country by highly educated and qualified workers (Kwiatkowski 2010). Young people most often decide to work abroad, which in turn has negative demographic consequences, while limiting the country's economic development prospects and causing population ageing. Labour shortages in certain sectors of activity, family breakdown and family problems, e.g. Euro-orphanhood, are one of many effects of the labour migration of Poles.

Migration in Poland

Poland is an emigration country, which has been well known to almost everyone for a long time. The large scale of Poles travelling abroad is known, especially after 2004, when Poland joined the European Union (Lesińska, Okólski 2013). In Poland, most often decisions to go abroad for work purposes are made by the heads of families who have lost their jobs or their earnings are not enough to support their families (Kozak, 2010). Nowadays, women are also increasingly often trying to migrate (Gromadzka, 2009).

As Table 1 shows, from 2013 to 2017 the number of persons emigrating from Poland for temporary stay in total and to the countries of the European Union was constantly increasing. In 2013, there were 2,196 thousand people outside Poland in total, and already in 2017 this number increased to 2,540 thousand. In 2018, a decrease to 2,455 thousand people was recorded. Most Poles stayed temporarily in the analysed period in the United Kingdom and Germany. However, the least - in Portugal and Finland.

Table 2 contains data on international migration of Poles for permanent residence in 2013-2018. On the basis of the Table it can be concluded that in the analysed period the scale of emigration decreases from year to year and the size of immigration shows an upward trend. This is also illustrated by the balance from 2016, which is positive, i.e. more people came to Poland to stay than left.

On the basis of the analysed data, a change in the migration balance trend is noticeable. In 2013, the trend of Poles going abroad continued. However, already in 2016, the migration balance was positive, which means that more people came to Poland than went abroad, this trend was constantly growing. Due to the insufficient quality of data on international migration for permanent residence for 2015, these data were not published.

Another issue analysed was migration for permanent residence by gender and age of migrants. The analysis is presented in Table 3.

prawę warunków życia ludności, możliwość zdobycia cennego doświadczenia (Kozak, 2010).

Do skutków negatywnych migracji zaliczane jest zjawisko ,,drenażu mózgów", czyli wyjazd wysoko wykształconych i wykwalifikowanych pracowników z naszego kraju (Kwiatkowski 2010). Na pracę za granicą najczęściej decydują się osoby młode, co w konsekwencji niesie ze sobą negatywne skutki demograficzne, jednocześnie ograniczając perspektywę rozwoju gospodarczego państwa oraz powodując starzenie się społeczeństwa. Brak rąk do pracy w pewnych branżach działalności, rozpad rodzin i problemy rodzinne np. eurosieroctwo to jedne z wielu skutków migracji zarobkowej Polaków.

Migracje w Polsce

Polska jest krajem emigracyjnym, o czym dobrze wiedzą od dawna niemal wszyscy. Wiadomo o dużej wielkości skali wyjazdów Polaków za granicę, szczególnie po 2004 roku, kiedy to Polska wstąpiła do Unii Europejskiej (Lesińska, Okólski 2013). W Polsce najczęściej decyzje o wyjeździe za granicą w celach zarobkowych podejmują głowy rodzin, które straciły pracę lub ich zarobki nie są wystarczające, by utrzymać rodzinę (Kozak, 2010). Współcześnie również kobiety coraz częściej podejmują próbę migracji (Gromadzka, 2009).

Jak ukazuje tabela 1 od 2013 do 2017 roku liczba osób emigrujących z Polski na pobyt czasowy ogółem i do krajów Unii Europejskiej ciągle rosła. W 2013 roku poza granicami Polski było ogółem 2 196 tys. osób, a już w 2017 roku liczba ta wzrosła do 2 540 tys. osób. W 2018 roku odnotowano spadek do 2 455 tys. osób. Najwięcej Polaków przebywało na pobyt czasowy w analizowanym okresie czasowym w Wielkiej Brytanii i Niemczech. Natomiast najmniej w Portugalii i Finlandii.

Tabela 2 zawiera dane o migracji zagranicznej Polaków na pobyt stały w latach 2013-2018. Na podstawie tabeli można wnioskować, że w analizowanym okresie skala emigracji z roku na rok maleje, a rozmiar imigracji wykazuje tendencję wzrostową. Obrazuje to również saldo od 2016 roku, które jest dodatnie to znaczy, że więcej osób przyjechało na stałe do Polski, niż wyjechało.

Na podstawie analizowanych danych zauważalna jest zmiana tendencji salda migracji. W 2013 roku utrzymywała się tendencja wyjazdowa Polaków poza granicę państwa. Natomiast już w 2016 saldo migracyjne było dodatnie, co oznacza, że więcej osób przyjechało do Polski, niż wyjechało tendencja ta stale rosła. Ze względu na niedostateczną, jakość danych dotyczących migracji zagranicznych na pobyt stały za 2015 r., dane te, nie zostały opublikowane.

Kolejną kwestią, jaką poddano analizie była migracja na pobyt stały według płci i wieku migrantów. Analizę przedstawiono w tabeli 3.

Table 1. Estimated emigration from Poland for temporary stay in 2013-2018 (number of persons staying abroad at the end of the year)
Tabela 1. Szacunkowe emigracje z Polski na pobyt czasowy w latach 2013-2018 (liczba osób przebywających za granicą w końcu roku)

Country of stay/ Kraj przebywania	Number of emigrants in thousands/Liczba emigrantów w tys.					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total/ Ogółem	2,196	2,320	2,397	2,515	2,540	2,455
Including Europe/ W tym Europa	1,891	2,013	2,098	2,214	2,241	2,155
European Union (27 countries)/ Unia Europejska (27 krajów)	1,789	1,901	1,983	2,096	2,121	2,031
including/ w tym:						
Austria/ Austria	31	34	36	39	40	41
Belgium/ Belgia	49	49	52	54	54	54
Czech Republic/ Czechy	8	9	9	9	9	10
Denmark/ Dania	25	28	30	32	33	34
Finland/ Finlandia	3	3	3	3	3	3
France/ Francja	63	63	64	64	64	64
Greece/ Grecja	12	9	8	8	7	7
Spain/ Hiszpania	34	32	30	29	28	28
Netherlands/ Holandia	103	109	112	116	120	123
Ireland/ Irlandia	115	113	111	112	112	113
Germany/ Niemcy	560	614	655	687	703	706
Portugal/ Portugalia	1	1	1	1	1	1
Sweden/ Szwecja	40	43	46	49	50	51
United Kingdom/ Wielka Brytania	642	685	720	788	793	695
Italy/ Włochy	96	96	94	93	92	90
Countries outside the European Union/ Kraje spoza Unii Europejskiej	102	112	115	118	120	124
including/ w tym:						
Norway/ Norwegia	71	79	84	85	85	86

Source: Own work based on: Z. Kostrzewa, Informacja o rozmiarach i kierunkach czasowej emigracji z Polski w latach 2004-2018 [Information about the size and directions of temporary emigration from Poland in 2004-2018], ed. Central Statistical Office, Warsaw 2019, p. 2.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Z. Kostrzewa, Informacja o rozmiarach i kierunkach czasowej emigracji z Polski w latach 2004-2018, wyd. Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2019, s. 2.

Table 2. International migration of Poles for permanent residence in thousands
Tabela 2. Migracje zagraniczne Polaków na pobyt stały w tys. osób.

Year/ Rok	Immigration/ Imigracje	Emigration/ Emigracje	Migration balance/ Saldo migracji
2013	12.2	32.1	-19.9
2014	12.3	28.1	-15.8
2015	NDA	NDA	NDA
2016	13.5	12.0	1.5
2017	13.3	11.9	1.4
2018	15.4	11.8	3.6

NDA - no data available/ B.D. - brak danych
Source: Own work based on: R. Bielak, Statistical Yearbook of the Republic of Poland 2019, Central Statistical Office, Warsaw 2019, p. 41, R. Bielak, Statistical Yearbook of the Republic of Poland 2018, Central Statistical Office, Warsaw 2018, p. 43.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: R. Bielak, Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2019, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2019, s. 41, R. Bielak, Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2018, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2018, s. 43.

Table 3. International migration of Poles for permanent residence by gender and age of migrants
Tabela 3. Migracje zagraniczne Polaków na pobyt stały według płci i wieku migrantów

Age range/ Przedział wiekowy	2013			2014			2015			2016			2017			2018		
	Total/ Ogółem	women/ kobiety	men/ mężczyźni	Total/ Ogółem	women/ kobiety	men/ mężczyźni	Total/ Ogółem	women/ kobiety	men/ mężczyźni	Total/ Ogółem	women/ kobiety	men/ mężczyźni	Total/ Ogółem	women/ kobiety	men/ mężczyźni	Total/ Ogółem	women/ kobiety	men/ mężczyźni
Under 18 years of age	6,312	3,084 (48.86%)	3,228 (51.14%)	5,621	2,692 (47.89%)	2,929 (52.11%)	NDA	NDA	NDA	2,275	1,017 (44.70%)	1,258 (55.30%)	2,084	969 (46.50%)	1,115 (53.50%)	2,015	922 (45.76%)	1,093 (54.24%)
18-24	3,097	1,374 (44.37%)	1,723 (55.63%)	2,856	1,091 (38.20%)	1,765 (61.80%)	NDA	NDA	NDA	1,506	477 (31.67%)	1,029 (68.33%)	1,549	432 (27.89%)	1,117 (72.11%)	1,506	420 (27.89%)	1,086 (72.11%)
25-29	3,912	2,302 (58.84%)	1,610 (41.16%)	3,090	1,645 (53.24%)	1,445 (46.76%)	NDA	NDA	NDA	1,255	654 (52.11%)	601 (47.89%)	1,199	641 (53.56%)	558 (46.54%)	1,139	626 (54.96%)	513 (45.04%)
30-44	11,474	6,546 (57.05%)	4,928 (42.95%)	10,309	5,534 (53.68%)	4,775 (46.32%)	NDA	NDA	NDA	4,405	2,289 (51.96%)	2,116 (48.04%)	4,320	2,442 (56.53%)	1,878 (43.47%)	4,337	2,384 (54.97%)	1,953 (45.03%)
45-59	5,268	2,791 (52.98%)	2,477 (47.02%)	4,237	2,028 (47.86%)	2,209 (52.14%)	NDA	NDA	NDA	1,751	928 (53.00%)	823 (47.00%)	1,902	999 (52.52%)	903 (47.48%)	1,972	1,036 (52.54%)	936 (47.46%)
60 years and over	2,040	1,132 (55.49%)	908 (44.51%)	1,967	1,106 (56.23%)	861 (43.77%)	NDA	NDA	NDA	778	410 (52.70%)	368 (47.30%)	834	475 (56.95%)	359 (43.05%)	880	510 (57.95%)	370 (42.05%)
Total	32,103	17,229 (53.67%)	14,874 (46.33%)	28,080	14,096 (50.20%)	13,984 (49.80%)	NDA	NDA	NDA	11,970	5,775 (48.25%)	6,195 (51.75%)	11,888	5,958 (50.12%)	5,930 (49.88%)	11,849	5,898 (49.78%)	5,951 (50.22%)

NDA - no data available/ B.D. - brak danych
Source: Own work based on: R. Bielak, Statistical Yearbook of the Republic of Poland 2019, Central Statistical Office, Warsaw 2019, p. 225, B. Gorczycy, Statistical Yearbook of the Republic of Poland 2017, Central Statistical Office, Warsaw 2017, p. 223, T. Nowak, R. Bielak, Statistical Yearbook of the Republic of Poland 2016, Central Statistical Office, Warsaw 2016, p. 225.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: R. Bielak, Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2019, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2019, s. 225, B. Gorczycy, Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2017, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2017, s. 223, T. Nowak, R. Bielak, Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2016, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2016, s. 225.

The analysis of the data shows that from 2013 the number of people going abroad for permanent residence is decreasing. In 2013-2014, the vast majority of those going abroad were women. From 2016 (except 2017), it was mainly men who decided to go abroad. The main age group deciding to go abroad were people aged 30-40 and people under 18. The least numerous group interested in going abroad permanently were people aged 60 and over.

Table 4 presents international migration of Poles for permanent residence according to the directions of their trips.

According to the data from Table 4, when deciding to go abroad, Poles most often chose Germany, the United Kingdom and North and Central America. On the other hand, the fewest people decided to go to South America, Australia and Oceania, and Africa. As the data show, the number of people going abroad most often for work purposes is decreasing year by year.

Na podstawie analizy danych z można stwierdzić, że od 2013 roku maleje liczba osób wyjeżdżających za granicę na pobyt stały. W latach 2013-2014 to zdecydowana większość osób wyjeżdżających za granicę to kobiety. Od 2016 roku (poza 2017 r.) to mężczyźni głównie decydowali się na wyjazdy. Główną grupą wiekową decydującą się na wyjazdy są osoby w wieku 30-40 lat i osoby poniżej 18 roku życia. Najmniej liczną grupą zainteresowaną wyjazdami na stałe za granicę były osoby w wieku 60 lat i więcej.

W tabeli 4 zaprezentowano migracje zagraniczne Polaków na pobyt stały według kierunków wyjazdów.

Według danych z tabeli 4 Polacy podejmując decyzje o wyjeździe za granicę najczęściej decydowali się na wyjazd do Niemiec, Wielkiej Brytanie oraz Ameryki Północnej i Środkowej. Natomiast najmniej osób decydowało się na wyjazd do Ameryki Południowej, Australii i Oceanii oraz Afryki. Jak ukazują

Table 4. International migration of Poles for permanent residence according to the directions of their trips
Tabela 4. Migracje zagraniczne Polaków na pobyt stały według kierunków wyjazdów

Country/ Kraj	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Africa/ Afryka	460	536	NDA	850	396	406
South America/ Ameryka Południowa	141	145	NDA	219	143	114
North and Central America, including:/ Ameryka Północna i Środkowa w tym:	5,085	3,624	NDA	1,849	1,811	1,633
Canada/ Kanada	975	831	NDA	326	295	295
Unites States of America/ Stany Zjednoczone	4,026	2,689	NDA	1,419	1,429	1,247
Australia and Oceania/ Australia i Oceania	439	340	NDA	188	182	172
Asia/ Azja	3,654	5,241	NDA	5,761	3,957	4,253
Europe, including:/ Europa w tym:	56,508	45,062	NDA	38,256	31,272	33,006
European Union, including:/ Unia Europejska w tym:	49,747	37,796	NDA	25,547	21,500	19,589
Austria/ Austria	1,431	1,131	NDA	1,011	835	708
Belgium/ Belgia	1,168	878	NDA	618	544	435
Denmark/ Dania	559	477	NDA	337	326	NDA
France/ Francja	1,405	1,174	NDA	910	765	709
Spain/ Hiszpania	866	804	NDA	543	499	472
Netherlands/ Holandia	2,838	2,211	NDA	1,790	1,592	1,446
Ireland/ Irlandia	2,825	1,932	NDA	1,190	936	862
Germany/ Niemcy	17,445	13,725	NDA	8,280	7,818	7,133
Sweden/ Szwecja	1,089	857	NDA	567	447	477
United Kingdom/ Wielka Brytania	16,569	11,499	NDA	6,674	5,381	4,858
Italy/ Włochy	1,746	1,394	NDA	1,331	509	797
Belarus/ Białoruś			NDA	NDA	NDA	981
Norway/ Norwegia	1,449	1,033	NDA	691	406	638
Russia/ Rosja			NDA		NDA	680
Ukraine/ Ukraina	3,003	3,732	NDA	8,802	6,805	10,057
Unidentified country/ Nieustalony kraj	10	12	NDA	3	2	2

NDA - no data available/ B.D. - brak danych

Source: Own work based on: D. Rozkrut, Statistical Yearbook of the Republic of Poland 2019, Central Statistical Office, Warsaw 2019, p. 226, D. Rozkrut, Statistical Yearbook of the Republic of Poland 2018, Central Statistical Office, Warsaw 2018, p. 226, D. Rozkrut, Statistical Yearbook of the Republic of Poland 2017, Central Statistical Office, Warsaw 2017, p. 224, 7, T. Nowak, R. Bielak R., Statistical Yearbook of the Republic of Poland 2016, Central Statistical Office, Warsaw 2016, p. 224, H. Dmochowska, Statistical Yearbook of the Republic of Poland 2014, Central Statistical Office, Warsaw 2014, p. 227.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: D. Rozkrut, Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2019, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2019, s. 226, D. Rozkrut, Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2018, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2018, s. 226, D. Rozkrut, Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2017, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2017, s. 224, 7, T. Nowak, R. Bielak R., Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2016, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2016, s. 224, H. Dmochowska, Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2014, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2014, s. 227.

On the basis of the data for the years 2013-2018, it can be clearly stated that fewer and fewer people decide to go abroad to work. The returns of people staying abroad for a long time to the country are increasingly noticeable.

Conclusions

On the basis of statistical data, a decrease in the number of Poles going abroad permanently in 2013-2018 can be observed. 2018 was another year of a decreasing number of people leaving Poland permanently for other countries.. The wave of Poles returning to their homeland is mentioned increasingly frequently. This may be due to the improving economic situation of Poland, the rising minimum wage and the national average. As a result, there are more and more jobs in the labour market and the number of people looking for it is decreasing. The current situation related to the pandemic of the SARS-CoV2 virus causing the COVID-19 disease may in the near future change the current employee market into the employer market. It can also be observed that the scale of people coming to Poland from abroad to settle and earn money is growing year by year.

dane z roku na rok maleje liczba osób wyjeżdżających najczęściej za pracą za granicę.

Na podstawie danych za lata 2013-2018 można jednoznacznie stwierdzić, że coraz mniej osób decyduje się na wyjazdy zarobkowe za granicą. Coraz częściej zauważalne są powroty osób długotrwale przebywających za granicami Polski do kraju.

Podsumowanie

Na podstawie danych statystycznych, można zauważyć spadek liczby Polaków wyjeżdżających w latach 2013-2018 na stałe za granicę. Rok 2018 był kolejnym rokiem zmniejszającej się liczby osób wyjeżdżających na stałe z Polski do innych krajów. Coraz częściej mówi się o fali powrotów Polaków do ojczyzny. Może to wynikać z coraz lepszej sytuacji gospodarczej Polski, rosnącej płacy minimalnej oraz średniej krajowej. W związku z tym na rynku pracy jest coraz więcej miejsc pracy, a liczba osób poszukujących jej, jest coraz mniejsza. Obecna sytuacja związana ze stanem pandemii wirusa SARS-CoV2 wywołującego chorobę COVID-19, może w niedalekiej przyszłości zmienić obecnie występujący rynek pracownika w rynek pracodawcy. Zaobserwować można też, że z roku na rok rośnie skala osób przyjeżdżających do Polski zza granicy w celach osiedlenia się i zarobkowych.

References/ Literatura:

1. Bielak, R. (2018). *Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2018.* Warszawa: Główny Urząd Statystyczny.
2. Bielak, R. (2019). *Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2019.* Warszawa: Główny Urząd Statystyczny.
3. Dmochowska, H. (2014). *Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2014*. Warszawa: Główny Urząd Statystyczny.
4. Gorczycy, B. (2017). *Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2017.* Warszawa: Główny Urząd Statystyczny.
5. Gromadzka, K. (2009). Sytuacja życiowa dzieci w rodzinach rozłączonych. W: J. Nikitorowicz, J. Muszyńska, M. Sobecki (red.), *Wspólnoty z perspektywy edukacji międzykulturowej*. Białystok: Trans Humana.
6. Kostrzewa, Z. (2019). *Informacja o rozmiarach i kierunkach czasowej emigracji z Polski w latach 2004-2018*. Warszawa: Główny Urząd Statystyczny.
7. Kostrzewa, Z., Stpiczyński, T. (2018). *Zeszyt metodologiczny – Migracje Ludności. Aspekty badania migracji wykorzystywane przy opracowywaniu bilansów ludności*. Warszawa: Główny Urząd Statystyczny.
8. Kozak, S. (2010). *Patologia eurosieroctwa w Polsce. Skutki migracji zarobkowej dla dzieci i ich rodzin*. Warszawa: Difin.
9. Kwiatkowski, E. (2010). Migracje zagraniczne Polaków i ich konsekwencje makroekonomiczne. W: S. I. Bukowski (red.), *Globalizacja i integracja regionalna a wzrost gospodarczy*. Warszawa: CedeWu.
10. Lesińska, M., Okólski, M. (2013). *Współczesne polskie migracje: strategie, skutki społeczne, reakcja państwa*. Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego. https://doi.org/10.31338/uw.9788323519300
11. Nowak, T., Bielak, R. (2016). *Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2016.* Warszawa: Główny Urząd Statystyczny.
12. Okólski, M., Fihel, A. (2012). *Demografia. Współczesne zjawiska i teorie*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
13. Rajkiewicz, A. (2008). *Polityka społeczna wobec procesów migracyjnych*. W: G. Firlit-Fesnak, M. Szylko-Skoczny (red.), *Polityka społeczna. Podręcznik akademicki*. Warszawa: PWN.
14. Słownik języka polskiego PWN (2020). *Migracje.* Pobrane z: https://sjp.pwn.pl/szukaj/migracja.html (data dostępu: 14.05.2020 r.).
15. Szaban, J. (2016). *Rynek pracy Polsce i w Unii Europejskiej*. Warszawa: Difin.